

Niewdzięczność wobec gubernatora Hastingsa

Marna zapłata za lata służby Koronie Brytyjskiej oczekiwała na Warrena Hastingsa, pierwszego brytyjskiego Gubernatora Generalnego Indii, po powrocie z dalekiego kraju do metropolii. W wyniku osobistych animozji oraz walki politycznej oskarżony został przez brytyjski parlament o dopuszczenie się w trakcie sprawowania urzędu „poważnych przestępstw i występków”, w tym korupcji.

Urodzony w 1733 roku Warren Hastings pochodził ze zubożałej angielskiej szlachty. Sytuacja rodzinna przedwcześnie zmusiła obiecującego ucznia do przerwania nauki i rozpoczęcia pracy. W 1750 roku związał się z Kompanią Wschodnioindyjską i pożeglował do Bengal. Tam sumiennie pracując wspinał się po kolejnych szczeblach kariery, aż wreszcie w 1773 roku został wyznaczony na stanowisko Gubernatora Generalnego Indii, najwyższe stanowisko w tej brytyjskiej posiadłości.

Jego zasługą było zreformowanie brytyjskiej administracji na miejscu, a w rezultacie położenie podwalin pod zakorzenienie się obecności Albionu w tym regionie. Usprawnił system poboru podatków poprzez zatrudnianie do tego celu miejscowej

ludności przy jednoczesnym nadzorze urzędnika Korony. Ponadto wprowadził zmiany w administracji sądowej. Popierał także wzmocnienie brytyjskiej obecności na miejscu poprzez wzięcie na siebie większej odpowiedzialności za zarządzanie.

W tym czasie Hastings wdał się w konflikt z Philipsem Francisem, jednym z pięciu członków Rady Najwyższej, urzędu powołanego do nadzorowania pracy Gubernatora Generalnego. Ambitny Francis dążył do zastąpienia Hastingsa na jego stanowisku, rozpoczął więc trwającą 6 lat kampanię oszczerstw, zarówno na miejscu, jak i w metropolii. W obliczu swoich politycznych sprzymierzeńców odmalowywał portret Gubernatora Generalnego w najgorszych barwach. Cały ten konflikt skutecznie paraliżował możliwość skutecznego zarządzania brytyjskimi posiadłościami podległymi Gubernatorowi Generalnemu.

✘ Hastings zakończył sprawowanie swojej funkcji w 1784 roku. Wracając do Anglii miał przy sobie jedynie 80 tysięcy funtów, co było kwotą bardzo skromną wobec eksponowanego i dobrze opłacanego stanowiska, jakie piastował. Działo się tak, gdyż bardzo sumiennie wykonywał swoje obowiązki jako urzędnik publiczny, a ponadto z własnej kieszeni opłacał część funkcjonującej administracji oraz nowopowstające szkoły i instytucje.

Na miejscu jednak oczekiwały go oskarżenia o nadużywanie władzy (co

w dużej mierze było zasługą dalszej działalności szkalującej Philipa Francisa). Ludzi nie znających indyjskich realiów szokowały przypadki *łapówkarstwa*, czy wymuszeń popełniane przez Anglików na miejscu, do których dochodziło nawet pomimo reform wprowadzonych przez Hastingsa. Całą winę za to w Anglii starano się zrzucić na jednego człowieka. Sam proces stał się wydarzeniem publicznym nie tylko ze względu na postawienie w stan oskarżenia osoby, która sprawowała tak wysoki urząd, ale także ze względu na osoby oskarżycieli, znanych polityków partii Wigów i wyśmienitych mówców parlamentarnych: Edmunda Burke'a, Charlesa Jamesa Foxa, Richarda Brinsleya Sheridana i Charlesa Greya.

Ostatecznie, po 7-letnim procesie, w dniu 23 kwietnia 1795 roku Izba Lordów, przed którą odbywało się całe postępowanie o impeachment uwolniła Hastingsa od wszelkich stawianych mu zarzutów. Jednak postępowanie to zniszczyło go jako człowieka: popadł w tarapaty finansowe, od których nie uwolnił się już do końca życia. Ponadto złamana została jego dalsza kariera i zniszczona reputacja. Pomimo, że został uniewinniony, to padł ofiarą noworodzącego się zjawiska, jakim jest opinia publiczna i codzienna prasa.

Resztę swojego życia Hastings spędził z dala od wielkiej polityki, przy finansowym wsparciu zapomogi przyznanej mu przez Kompanię

Wschodnioindyjską w dowód wdzięczności za jego wkład. Rozgoryczony odmawiał przyjmowania nominacji i wyróżnień, wyjątek zrobił jedynie dla Uniwersytetu Oksfordzkiego i miejsca w Tajnej Radzie Królewskiej. Zmarł w 1818 roku.

Źródło:

David E. Musselwhite, *The Trial of Warren Hastings*,
berkshirehistory.com, britannica.com